

Omvärldens stöd viktigt för lokal förändring

Genom statlig reglering och internationellt stöd kan koncentrationen av jord minskas och småbrukarnas arbetssituation förbättras. Det tror Pamela Caro, doktorand i sociala och politiska studier och koordinatör på det chilenska Studiecetret för kvinnors utveckling, CEDEM.

Inte mycket har förändrats i Chiles ekonomiska politik sedan diktatorn Augusto Pinochet med hjälp av ekonomerna i "Chicago boys", på 70-talet införde ett nyliberalistisk ekonomiskt system med full kraft. En politik som drabbat landets småbrukare hårt, även om Pamela Caro anser att det just för småbrukarnas, och speciellt kvinnornas del, inte var bättre förr - under socialismen.

- Nyliberalismen moderniserade det chilenska jordbruket och gav kvinnorna arbete och en egen inkomst. Tidigare gick alltid intäkterna från jordbruket till mannen, säger Pamela Caro, som gjort flera studier av lantarbetares arbetssituation både i Chile och andra länder för bland annat FN och Oxfam.

Men även om möjligheten till arbete varit positiv har arbetssituationen förvärrats. Visstidsanställning, långa arbetsdagar under hårda förhållanden och svältlön är vardag för de flesta arbetare inom jordbrukssektorn idag. Speciellt inom exportindustrin av frukt och vin, där de kvinnliga arbetarna dominerar i antal.

- Nu står vi dessutom inför en postkapitalism i Chile; utan fackförbund och stöd från samhället, där var och en måste lösa sin situation efter egen förmåga. Den sociala tryggheten har helt förlo-rats. För att arbetsförhållandena ska förbättras krävs ett större statligt ansvar och att marknaden regleras. Det kan inte fortsätta som nu - när företagen sätter reglerna.

Pamela Caro får det att låta enkelt och självklart. De mänskliga rättigheterna måste respekteras, arbetskontrakten måste vara stabilare så att människor kan känna sig trygga och våga planera för en framtid.

En annan effekt av dagens ekonomiska system handlar om tillgången till jorden. Många småbrukare har efter påtryckningar gått med på att sälja sin jord till industrijordbrukare och när pengarna för marken tagit slut har de stått utan varken möjlighet att odla sin egen mat eller utbildning att skaffa ett annat jobb.

- Ofta har industrierna pushat

fram försäljning genom att sänka priset på varor så mycket att det inte längre lönat sig för småbrukaren att fortsätta sin verksamhet.

Genom stöd till småbrukare och fler kooperativ skulle koncentrationen av jord och kapital kunna minskas och resurserna fördelas bättre, tror Pamela Caro. Men i Chile finns väldigt få kooperativ och de som finns fungerar ofta tack vare stöd av internationella organisationer som Fair Trade.

- Det internationella stödet är jätteviktigt, det stöttar en rättvis, deltagande och hållbar produktion. Den regering vi har nu är rädd för att stödja kooperativ, den riktar istället in sig på egenföretagaren. Att människor går samman i en grupp och organiserar sig är inget regeringen vill stödja.

- Därför är stödet till arbetarna från utländska kunder, som Systembolaget till exempel, viktigt. De kan förändra. Och det är inte poesi, det är verklighet.

Text: Lisa Karlsson

Redaktör för Latinamerika.nu
Latinamerikagrupperna

FAKTA: Chiles ekonomi och Chicago boys

Efter statskuppen i Chile 1973 tog militärjuntan över regeringen, med ledning av Augusto Pinochet. Juntan tillsatte de så kallade Chicago Boys, en grupp ekonomer utbildade vid universitetet i Chicago, att sköta ekonomin.

Deras politik byggde på nyliberala marknadsprinciper och hade förutom från Pinochet ideologiskt och finansiellt stöd från USA och flera internationella finansinstitutioner. Snabbt gick ekonomin från statlig och isolerad till avreglerad och öppen och med stort inflytande från marknaden. Ekonomen Milton Friedman jämförde vad han kallade "det chilenska undret" med det ekonomiska undret i efterkrigstidens Tyskland.

Foto: Lisa Karlsson

Vilken politisk fråga är den viktigaste för dig just nu?

- För mig som ursprungskvinna och småbrukare är den viktigaste frågan att våra rättigheter erkänns. Vår rätt till att vara annorlunda och bevara vårt sätt att leva respekteras. Att vi vår världssyn (Kosmovision) och våra seder får leva vidare.

María Elena Lanchimba, Fenocin, Ecuador